

אשירה

לקידום שיח רגשי חברתי
המחזז החרדי במשרד החינוך

כלי מוביל

פלייבק

שירה

פיוט: תורת אמת נתן לנו

מחבר: לא ידוע, סימן יוסף חזק

תורת אמת נתן לנו ברוך אשר בחר בנו

**יקרה היא מפנינים נטעיה נעמנים
ירדה משמי מעונים היא זאת מצאנו ירשנו**

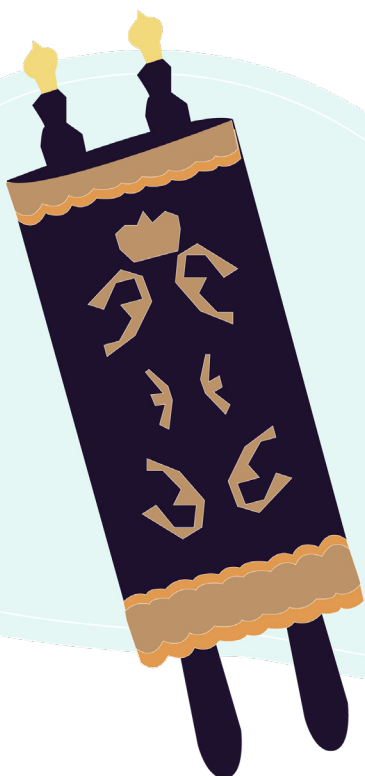
**ומה נעמו אמריה סודותיה סתריה
אשרי רודף אחריה גם שב וגם ישיש בנו**

**סועדת היא אוהביה גם עודדת נביאיה
אין מבין תעלומיה לבד אשר יצרנו**

**פנים שבעים בתורת אל מבחר רועים נתנה אל
סגלת יה עם ישראל אבותינו גם אנחנו**

**בקולות וגם ברקים ירדה משמי שחקים
סכת דוד האל יקים מהרה ואנחנו קמנו**

**חזקו אמצו אמתנו שישו עלצו קהלנו
קרבה שנת גאלתנו כממצרים גאלנו**

אשירה

לקידום שיח רגשי חברתי
המחוז החרדי במשרד החינוך

אודות השיר

השיר הוא פיוט שבח לתורה במסורת יהודי צפון אפריקה, הזוכה בחג השבועות ללחן מיוחד ומושר אז כפיוט לכבוד החג. השיר מושר גם בשבת פרשת 'וישב', כחלק משירת הבקשות של יהודי מרוקו.

הפיוט רווי אהבה לתורה, על ריבוי הקולות והפנים הטמונים בה. בהשפעת רעיונות קבליים, מניח הפייטן, כי כיוון שאין סוף למשמעויותיה של התורה האלוקית אזי גם לאחר שירדפו לדעתה, גם לאחר שישתדלו לדרוש ולבקש את אמיתתה, היא תיוותר תעלומה המובנת לבורא לבדו.

בסופו של הפיוט נארג האירוע מן העבר, שכוון את חג השבועות, עם ההתרחשות של הגאולה באחרית הימים דרך תנועה שכיווניה מנוגדים זה לזה: התורה ירדה משמיים ואנו נקום מעפרנו.

אודות השיר

הפיוט תורת
אמת

ערכים
מובילים
בשיר:

אהבת תורה,
ערך התורה
ולומדיה.

שיח רגשי

הפיוט 'תורת
אמת נתן לנו'

כיתות א-ג

הפיוט 'תורת
אמת נתן לנו'

כיתות ד-ו

נושא המפגש:

לבחור נכון.

רקע למורה:

בירור המושג "בחירה", האחריות המשתמעת מהבחירה, רווחים והשלכות מהבחירה.

כיתות א'-ג'

פתיחה

חלקו לכל תלמיד פתקים ריקים ובנוסף פתק אחד שכתוב עליו "מתלבט".

הקריאו היגדים.

לאחר הקראת כל היגד **בקשו** מהתלמידים לכתוב על פתק את תשובתם או להרים את הפתק "מתלבט" ולהציג את בחירתם.

כיתות ד'-ו'

פתיחה

צרו משולש על הרצפה, כאשר בקדקודיו מונחים שלטים: **קיבלתי החלטה/לא קיבלתי החלטה/ מתלבט**.

הקריאו היגדים, לאחר כל היגד התלמידים יעמדו על קדקוד המשולש שמתאים להם.

דוגמאות להיגדים (ניתן להוסיף ולשנות בהתאם לכיתה):

• סבתא הציעה לי למתנת יום ההולדת אופניים או מכונת על שלט. במה אבחר?

• יש לי אפשרות לבחור בין חוג התעמלות לחוג נגינה על חליל. במה אבחר?

• בזמן התלמוד תורה אחה"צ יש היום גם אריזת מוצרי מזון לנזקקים. במה אבחר?

• אני צריך ללמוד למבחן בנביא ויש יומולדת הערב לשכן שלי. במה אבחר?

בין ההיגדים ובחירות התלמידים, **עצרו ושאלו**: מי הצליח לבחור בקלות? למי היה קשה? מה הייתה ההתלבטות? מדוע אתה מתלבט? מה עזר או יעזור לך לבחור? כיצד אני מרגיש לאחר קבלת ההחלטה?

סכמו לשכבות א'-ג', ד'-ו': במהלך היום-יום שלנו קורה לא מעט שעולות בנו התלבטויות, חלקן פשוטות וחלקן מורכבות יותר להחלטה. לכל בחירה יש רווחים והשלכות ועלינו לשאת בתוצאות כאשר אנו בוחרים. מצב זה מעורר בנו תחושות שונות: בלבול, חוסר שקט לצד תחושת אחריות ומסוגלות עצמית. היכולת שלי לבחור ולשאת בתוצאות היא שמחזקת בי כוחות ועוזרת לי להרגיש תחושת סיפוק ועצמאות.

כיתות ז'-ט'

פתיחה:

צרו משולש על הרצפה, כאשר בקדקודיו מונחים שלטים: קיבלתי החלטה/לא קיבלתי החלטה/מתלבט.

הקריאו היגדים, לאחר כל היגד התלמידים יעמדו על קדקוד המשולש שמתאים להם.

דוגמאות להיגדים (ניתן להוסיף ולשנות בהתאם לכיתה):

- סבתא נתנה לי 200 שקלים לקניית מתנה לכבוד יום הולדתי.
- אמא הסכימה לי לבחור חוג אחד מתוך רשימת החוגים במתנ"ס.
- היום אבא עורך סיום מסכת ובמקביל הציעו לי לארוז מצרכי מזון לנזקקים.
- חבר הציע לי שנלך יחד לרכוב על אופניים ואמא צריכה עזרה עם האחים הקטנים.

בין ההיגדים ובחירות התלמידים, **עצרו ושאלו**: מי הצליח לבחור בקלות? למי היה קשה? מה הייתה ההתלבטות? מדוע אתה מתלבט? מה עזר או יעזור לך לבחור? כיצד אני מרגיש לאחר קבלת ההחלטה?

כתבו על הלוח את המילה "בחירה" ובקשו מהתלמידים לומר כל מה שהם יודעים, חושבים או מרגישים בהתאם להגדרה זו.

הציגו את ההגדרה שבמילון אבן שושן:

בחירה: (1) ברירה, קביעת דבר מדברים אחרים; (2) לנקוט החלטה אחת מתוך כמה אפשרויות.

בקשו מהתלמידים לשתף בסיטואציות שהיו צריכים לבחור.

שאלו את התלמידים: כיצד הרגשתם בזמן ההתלבטות? מה היו השיקולים שהנחו אתכם במהלך ההתלבטות? מה עזר לכם להכריע ולבחור?

סכמו: במהלך היום-יום שלנו קורה לא מעט שעולות בנו התלבטויות, חלקן פשוטות וחלקן מורכבות יותר להחלטה. לכל בחירה יש רווחים והשלכות ועלינו לשאת בתוצאות כאשר אנו בוחרים. מצב זה מעורר בנו תחושות שונות: בלבול, חוסר שקט לצד תחושת אחריות ומסוגלות עצמית. היכולת שלי לבחור, לחשוב על השיקולים השונים ולשאת בתוצאות היא שמחזקת בי כוחות ועוזרת לי להרגיש תחושת סיפוק ועצמאות.

שיח רגשי

הפיוט 'תורת
אמת נתן לנו'

כיתות ז-ט

כיתות א-ב

ספרו לתלמידים את הסיפור על הלל הזקן (ניתן לבחור בסיפור מעובד).

הלל הזקן על גג בית המדרש

1. אמרו עליו על הלל הזקן, שבכל יום ויום היה עושה ומשתכר בטרפיק (סכום כסף קטן).
2. חציו היה נותן לשומר בית המדרש וחציו לפרנסתו ולפרנסת אנשי ביתו.
3. פעם אחת לא מצא להשתכר ולא הניחו שומר בית המדרש להכנס;
4. עלה ונתלה וישב על פי ארבה, כדי שישמע דברי אלהים חיים מפי שמעיה ואבטליון.
5. אמרו: אותו היום ערב שבת היה, ותקופת טבת היתה, וירד עליו שלג מן השמים.
6. כשעלה עמוד השחר אמר לו שמעיה לאבטליון:
7. אבטליון אחי, בכל יום הבית מאיר והיום אפל, שמא (אולי) יום מענן הוא?
8. הציצו עיניהן וראו דמות אדם בארבה.
9. עלו ומצאו עליו רום שלש אמות שלג (שלג בגובה מטר וחצי)
10. פרקוהו והרחיצוהו וסכוהו והושיבוהו כנגד המדורה.
11. אמרו: ראי זה לחלל עליו את השבת (בבלי, יומא ל"ה, ע"א).

בעקבות הסיפור:

ספרו לתלמידים מי היה הלל הזקן - נשיא ישראל בסוף תקופת הזוגות (הלל ושמאי), הגיע לארץ ולימד את התורה שלמד בבל.

שאלות לברור הבנת הסיפור:

1. האם הלל היה עשיר או עני? הוכיחו את תשובתכם מהסיפור.
2. המעשה היה בערב שבת בתקופת טבת - למה חשוב לציין את החודש?
3. מה גרם לשמעיה ואבטליון להתעורר ולהבין שמשוהו קרה? מסיפור זה אנו לומדים על מסירות נפשו של הלל ללמוד תורה.

שיח ספרותי

הפיוט 'תורת
אמת נתן לנו'

כיתות א-ב

ערכו עם התלמידים השוואה בין המצב בתוך בית המדרש למצב בחוץ, במטרה לחדד את גודל המסירות וההקרבה של הלל.

יש הבדל בין עולם בית המדרש לבין העולם שבחוץ. יש ביניהם ניגודים רבים:

בית המדרש	העולם שבחוץ
מקור של אור: "בכל יום מאיר"	חשוך: "אפל" "מעונן"
מקור של חום: "כנגד המדורה"	קר: "תקופת טבת" "ירד שלג מן השמיים"
מקור החיים: "דברי אלוקים חיים"	סכנת מוות: "רום שלוש אמות שלג" "עלה ונתלה וישב על פי ארבה"

תארו בפני התלמידים את המקום החמים בתוך בית המדרש ועל העולם שבחוץ, ביום קר כל כך.

שאלו את התלמידים:

• איפה הייתם רוצים להיות?

• מתי בכל זאת אנחנו מוותרים ויוצאים מהבית ביום סוער?

בקשו מהם להיזכר בימים קרים וסוערים שבהם הלכו לבית הכנסת, לתלמוד תורה - זוהי מסירות גדולה יותר מסתם יום.

• מתי עוד הרגשתם שאתם מקריבים למען לימוד התורה?

לסיום:

"אמר: ראו זה לחלל עליו את השבת".

שמעיה ואבטליון מבינים שצריך לשנות את המצב הקיים, שיש נתק בין בית המדרש לעולם החיצון (כפי שראינו בטבלה). מעכשיו כל אדם גם פשוט וגם עני יכולים להיכנס וללמוד תורה.

בקשו מהתלמידים להביא סיפורים נוספים על מסירות נפש ללימוד התורה.

שיח ספרותי

הפיוט 'תורת אמת נתן לנו' כיתות א-ב

כיתות ג'-ד'

ספרו לתלמידים את הסיפור "טובה תורה מכל סחורה".

מעשה בתלמיד חכם אחד שהיה בספינה עם סוחרים רבים.
שאלו אותו הסוחרים: היכן הסחורה שלך?
ענה להם הסחורה שלי טובה מהסחורה שלכם.
חפשו האנשים את הסחורה שלו בספינה ולא מצאו כלום.
התחילו הסוחרים ללעוג לו.
בוקר אחד עלו שודדים ולקחו את כל מה שהיה על הספינה.
כשהגיעו אל החוף לא היה לסוחרים לחם לאכל, בגד ללבוש,
ולא הייתה להם סחורה.
מה עשה התלמיד החכם?
הלך לבית המדרש ולמד את הילדים תורה.
ראו האנשים שחכם הוא ונתנו לו פרנסה נאה.
באו הסוחרים ואמרו: טובה תורה מכל סחורה.

בעקבות הסיפור:

שאלו את התלמידים:

- מה הייתה הסחורה של החכם?
 - מה מיוחד בסחורה של החכם לעומת הסחורות של הסוחרים האחרים?
 - כיצד הגיעו הסוחרים למסקנה ש"טובה תורה מכל סחורה"?
 - בקשו מהתלמידים לחשוב על עוד דברים שאיש אינו יכול לקחת לנו ושוחחו על ערכם.
 - הכינו "תיבת אוצרות" והכניסו לתוכה סחורה בעלת ערך. את הרעיונות כתבו על דפים בצורת יהלום.
- ניתן לבקש** מהתלמידים לצייר "תיבת אוצרות" ולכתוב עליה את הסחורה שהם בוחרים להשקיע בה.

שיח ספרותי

הפיוט 'תורת
אמת נתן לנו'

כיתות ג-ד

כיתות ה'-ו'

ספרו לתלמידים את הסיפור הבא על פי מדרש תנחומה.

"ויקחו לי תרומה" זה שאמר הכתוב: כי לקח טוב נתתי לכם (משלי, ד' ב').

אמר רבי שמעון בן לקיש:

שני פרקמטוטין עומדין זה עם זה, אחד בידו מטכסא ואחד בידו פלפלן.

אמרו זה לזה: בוא ונחליף ביני ובינך. נטל זה את הפלפלן, וזה המטכסא. מה שביד זה אין ביד זה, ומה שביד זה אין ביד זה.

אבל התורה אינה כן, זה שונה סדר זרעים וזה שונה סדר מועד, השנו זה לזה, נמצא ביד זה שנים וביד זה שנים, יש פרקמטיא יפה מזו! הוי, כי לקח טוב נתתי לכם.

מעשה בחבר אחד שהיה בספינה עם פרקמטוטין הרבה, היו אומרים לאותו חבר:

היכן פרקמטיא שלך?

היה אומר להם: פרקמטיא שלי גדולה משלכם.

בדקו בספינה לא מצאו לו כלום, התחילו שוחקים עליו. נפלו עליהם לסטים, שללו ונטלו כל מה שנמצא בספינה. יצאו ליבשה ונכנסו למדינה, לא היה להם לא לחם לאכול ולא כסות ללבוש.

מה עשה אותו חבר?

נכנס לבית המדרש ישב ודרש.

עמדו בני המדינה כשראו שהוא בן תורה מרובה, נהגו בו כבוד גדול ועשו לו פסיקתו כהוגן וכראוי בגדולה ובכבוד.

התחילו גדולי הקהל לילך מימינו ומשמאלו וללוות אותו. כשראו הפרקמטוטין כך, באו אצלו ופייסו ממנו ואמרו לו: בבקשה ממך, עשה עמנו טובה ולמד עלינו זכות לפני בני העיר, שאתה יודע מה היינו ומה אבדנו בספינה.

בבקשה ממך עשה עמנו חסד, דבר להם אפילו על הפרוסה שינתן לתוך פינו ונחיה ולא נמות ברעב.

אמר להם: הלא אמרתי אליכם, שפרקמטיא שלי גדולה משלכם, שלכם אבד ושלי קיימת. הוי, כי לקח טוב נתתי לכם (מדרש תנחומה, תרומה אות ב').

שיח ספרותי

הפיוט 'תורת אמת נתן לנו'

כיתות ה-ו

בעקבות המדרש:

בקשו מהתלמידים לעיין במדרש פעם נוספת **ושאלו:**

- "כי לקח טוב נתתי לכם" - מהו הלקח שמדברת עליו הגמרא?
- בפסוק נאמר "ויקחו לי תרומה" לכאורה היה צריך לומר "ויתנו"? נסו ליישב קושיה זו על פי המדרש.
- "טובה תורה מכל סחורה": ערכו השוואה בין הסחורה של הסוחרים ל"סחורת" היהודי.
- כתבו על הלוח: "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף" (תהילים, קי"ט) ושאלו:
- במה התורה יקרה לי?
- איזה דבר יקר למדתי מהתורה?
- חשבו על מקרה שבו הרגשתם שהתורה יקרה לכם. ניתן ומומלץ גם לתת דוגמה מהחיים שלכם.
- היזכרו בסיפורים מגדולי ישראל שמעידים על מעלת התורה.
- התלמידים **כותבים כתיבה אישית** תחת הכותרת "טוב לי תורת פיך".
- אפשר לכתוב על חוויה אישית, סיפור ששמעתי או ראיתי, תובנה שעלתה לי, ועוד.

כיתות ז-ח

שיבוצים בפיוט

תורת אמת נתן לנו ברוך אשר בחר בנו.

- הפיוט שעניינו חביבות וערך התורה פותח בשיבוצים מתוך הברכות על קריאת התורה.
- **תורת אמת נתן לנו** - מזכיר את הברכה הנאמרת אחרי הקריאה בתורה: אשר נתן לנו תורת אמת וחי' עולם נטע בתוכנו...
 - **ברוך אשר בחר בנו** - מזכיר את הברכה הנאמרת לפני הקריאה בתורה: אשר בחר בנו מכל העמים. ונתן לנו את תורתו...
 - הסבירו לתלמידים, שכאשר בשיר משולבות מילים מתוך פסוקים - מכנים זאת **"שיבוץ"**. חשוב להרחיב ולהסביר את המושג:

"שיבוץ" מציין צירוף לשון, חלק מפסוק ואף פסוק שלם המשולב בשיר או בטקסט ספרותי אחר. יש שהשיבוץ משולב בשיר כמות שהוא ובלא שום שינוי בהוראתו המקורית, אך לעיתים מוענק לו מובן חדש, גם כשהוא מובא כמות שהוא במקור או בעזרת שינוי. בכל מקרה, על פי רוב חשוב שהקורא יכיר את המקור שממנו לקוח השיבוץ ואת הקשרו המקורי, כדי שיוכל לעמוד על מלוא משמעותו בהקשרו החדש ולממש את הפוטנציאל הטמון בו.

שיח ספרותי

הפיוט 'תורת
אמת נתן לנו'

כיתות ה-ו

הפיוט 'תורת
אמת נתן לנו'

כיתות ז-ח

שיח

ספרותי

הפיוט 'תורת
אמת נתן לנו'

כיתות ז-ח

הפיוט "תורת אמת" עשיר בשיבוצים. השימוש בשיבוץ מעשיר את השיר מבחינה צורנית. כמו כן, הקשר בין מילות השיר למקור מרחיב את המשמעות.

בקשו מהתלמידים להתאים לכל פסוק מהפסוקים הבאים שורה מהפיוט.

- "יקרה היא מפנינים וכל חפציה לא ישוו בה" (משלי, ג', ט"ו).
 - "כי שכחת אלהי ישעך וצור מעזך לא זכרת על כן תטעי נטעי נעמנים וזמרת זר תזרענו (ישעיהו, י"ז, י').
 - תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב (דברים, ל"ג, ד').
 - מה יפית ומה נעממת אהבה בתענוגים (שיר השירים, ז', ז').
 - כד צוף דבש אמרי נעם מתוק לנפש ומרפא לעצם (משלי, ט"ז).
 - מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם (משלי, ט', י').
 - יש שבעים פנים בתורה (במדבר רבה, י"ג, ט"ו).
 - ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קלת וברקים וענן כבד על ההר וקל שפר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה (שמות, י"ט, ט"ז).
 - ביום ההוא אקים את סכת דויד הנפלת וגדרתי את פרציה ויהרסתיו אקים ובניתי כימי עולם (עמוס, ט', י"א).
 - המה כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד (תהלים, כ', ט').
 - חזקו ואמצו אל תיראו ואל תערצו מפניהם... (דברים, ל"א, ו').
 - קרבה שנת גאלתנו - "השמר לה פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת השבע שנת השמטה..." (דברים, ט"ו, ט').
- מבין הפסוקים יש שני פסוקים שבשיבוץ מוענק להם מובן חדש ואף מנוגד למשמעותו במקור. **עזרו** לתלמידים לזהות שיבוצים אלו.
- (למורה: דוגמה להיפוך המשמעות: נטעיה נעמנים - נטיעות נעימות. הפייטן היפך את ההקשר שממנו לקוח הפסוק בישעיהו, י"ז, י': "כי שכחת אלהי ישעך וצור מעזך לא זכרת על כן תטעי נטעי נעמנים וזמרת זר תזרענו". שם מדובר בעבודה זרה, ואילו כאן ננקט הביטוי לציון שבחה של התורה.)

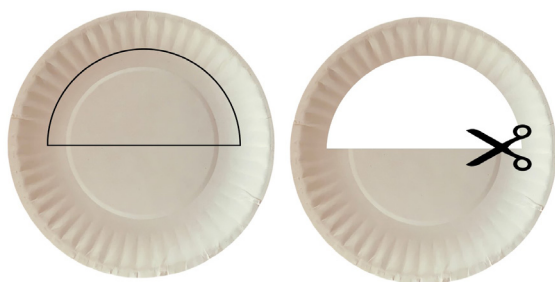
תורת אמת נתן לנו - יצירה לשבועות

כיתות א'-ב'

ביכורים לחג השבועות

החומרים

דפים לבנים
צלחת נייר
כלים
עיפרון
מספריים
דבק
טושים

תהליך העבודה

בקשו מהתלמידים:

הכנת הסל:

1. **לסמן** על צלחת הנייר חצי עיגול.
2. **לגזור** על פי הסימון.
3. **לקשט ולצבוע** את הסל שנוצר

הכנת הביכורים:

4. **לצייר ולצבוע** על הדף הלבן את פירות שבעת המינים.
 5. **לגזור** את האלמנטים שציירו.
 6. **להדביק** את הפירות על הסל.
- אפשר **להוסיף** קווים ורקע בצבעי עפרונות.

כיתות ג'-ו'

שיבולת בשדה...

החומרים

שמיניות בריסטול
כלים
עיפרון
סרגל
צבעי פנדה/גואש

שיח אמנותי

הפיוט 'תורת
אמת נתן לנו'

כיתות א-ב

הפיוט 'תורת
אמת נתן לנו'

כיתות ג-ו

שיח אמנותי

הפיוט 'תורת
אמת נתן לנו'

כיתות ז-ח

תהליך העבודה

בקשו מהתלמידים:

1. **לצייר** שיבולת גדולה על מרכז הדף.
2. **למתוח** קווים בעזרת הסרגל על ציור השיבולת קווי אורך / רוחב / אלכסונים.
3. **לצבוע** את הצורות שנוצרו וכן את השיבולת, כל חלק בצבע אחר.
4. **לכוון** את התלמידים לגווני רקע ולגווני הדימוי.

כיתות ז'-ח'

'שבותלך' / 'שושנתות' מגזרות נייר לשבועות.

מגזרת נייר היא אומנות עיצוב וחיתוך נייר שהתפתחה באופן ייחודי ברחבי העולם ואימצה סגנונות תרבותיים שונים.

טכניקת המגזרות הגיעה אף לקהילות היהודיות השונות באירופה במאות ה-19 וה-20. בולטים מגזרות מגוון מאפיינים סגנוניים, שהושאלו מאומנות גבוהה ומאומנות עממית מקומית. סגנון של המגזרות בתקופה זו מכונה, בשל עושרן הרב, "הבארוק היהודי".

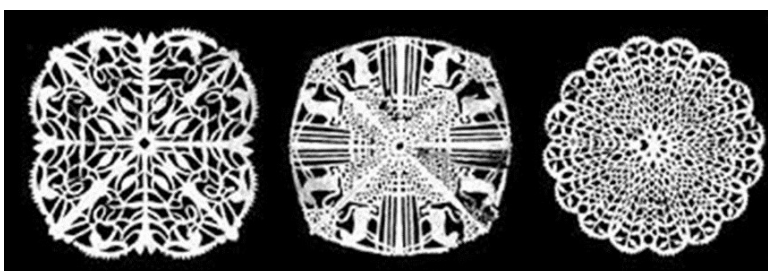
ישנם סוגים שונים של מגזרות יהודיות, המספרות את סיפור החיים היהודי ומתאפיינות בשימוש בסמלים יהודיים, כמו מנורה ותשמישי קדושה שונים. הסמלים המקובלים לקוחים מעולם החי והצומח: חיות ובעלי כנף, ביניהם נמרים וארנבות, ינשופים וראמים, צבאים ויונים, אך יותר מכל מופיעים בעלי חיים שנקשרה בהם סימבוליקה מיוחדת. בין אלה מצויים הארי, הצבי, הנשר והנמר, על פי הכתוב: "עז כנמר, וקל כנשר, ורץ כצבי וגיבור כארי" (משנה, אבות, ה', כ') ושילוב פסוקים מהמקורות.

שושנתות: המגזרות של שבועות, שבהן קישטו את בית הכנסת. הן גם קרויות שבותלך או רויזלעך (שושנה ביידיש) - צורתן עגולה וסימטרית.

מספר הסברים למקורן של השושנתות: יש המפרשים על דרך הדרש: "והדת נתנה בשושן" (אסתר, ח', י"ד) אל תקרי בשושן אלא בשישן, כלומר קשרו מנהג זה בחג מתן תורה. בכך ראו המשכו של המנהג שהיה נפוץ בקהילות ישראל באשכנז לקשט את הבתים ואת בתי הכנסת בירק ובפרחים; "זכר למתן תורה שהיה בהר הירוק".

הסבר אחר מוצא קשר בין השושנתות לבין ערגתו של העם לזכרו של החג - חג הקציר, המציין את העונה החקלאית. כך נתקשרו המגזרות בדמות פרחים וציצים במנהג לקשט את הבית בירק.

מגזרות
נייר, פולין
המאה
ה-19.

שיח אמנותי

הפיוט 'תורת
אמת נתן לנו'

כיתות ז-ח

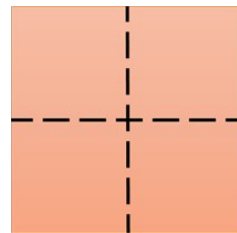
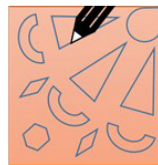
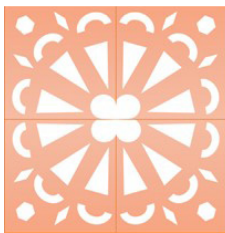
החומרים

דפים לבנים (80-120 גרם)
ניירות צבעוניים להדגשת המגזרת
כלים
עיפרון
מספרי ציפורניים

תהליך העבודה

בקשו מהתלמידים:

1. לקפל את הדף לארבעה חלקים.
2. לצייר צורות שונות כיד הדמיון גם על הצד המקופל.
3. לגזור את הצורות.
4. לפתוח בעדינות את הקיפולים.
5. להדביק את המגזרת על דף צבעוני להדגשת ה"חורים".

אשירה
לקידום שיח רגשי חברתי
המחוז החרדי במשרד החינוך

העשרה והרחבה

כיתות א-ג

הפעמה

שירו יחד את השיר ללא ליווי מוזיקלי.

בחרו תלמיד אחד, בקשו ממנו לעמוד מול חבריו, ותנו לו תוף או כל כלי הקשה אחר שיש בידכם.

בקשו ממנו לבצע נקישות קבועות במהירות שיבחר, במרווחים קבועים. אם הוא מתקשה "לשמור" על מרווחים קבועים בין ההקשות, **הנחו** אותו לנגן כמו "שעון" - ללא שינוי במהירות.

כעת **בקשו** מהתלמידים לשיר על פי הנחייתכם את השיר, כאשר התוף מקיש את הפעמה כליווי.

עבדו יחד לדיוק השירה מול הקצב.

הסבירו לתלמידים את המונח המוזיקלי "פעמה" (יחידת זמן קצבית, נקישות).

שאלו: איזו מהירות נוצרת כאשר הרווחים בין הפעמות קטנים? (מהירה) וכאשר הם גדולים? (איטית).

כעת, **הזמינו** תלמיד נוסף שיבצע את הפעמה, אך יבחר מהירות שונה. התלמידים **ישירו** על גבי הקצב החדש.

שאלו: מי בפלייבק נותן לנו את תחושת הפעמה? כמובן, התוף.

השמינו את הפלייבק "תורת אמת", והתלמידים **יעקבו** אחר הפעמה בעזרת הקשות גוף - על הברכיים, על הראש, ברך נוקשת ברצפה וכו'.

כיתות ד-ח

מבנה ספרותי ומוזיקלי

ודאו שהתלמידים מכירים את השיר.

שירו את הפיוט "תורת אמת".

שאלו: מהו ה"פזמון" בפיוט זה? (הפזמון - תורת אמת נתן לנו. פזמון הוא החלק החוזר פעמים רבות בשיר, בין החזרות של הבתים).

מהו ה"בית"? (כל יחידה מלוכדת של משפטים שמושרים יחד בין הפזמונים. נקרא בלשון הפיוט "סטרופה").

סקרו בקצרה את מבנה הבתים: כמה שורות? (2) כמה משפטים בכל שורה? (2, שניהם יחד נקראים "דלת וסוגר"). מה גורם להבליט את החלוקה הפנימית שבכל בית? (החרוז. מכאן שמו - חרוז פנימי.) **בקשו** מהתלמידים דוגמה.

לאחר שערכתם סקירה - **שחקו** עם המושגים החדשים באמצעות טבלה או כרטיסי התאמה שבהם הגדרה והדוגמה שלה בפיוט.

פזמנו: "תורת אמת נתן לנו, ברוך אשר בחר בנו".

שיח מוזיקלי

הפיוט 'תורת אמת נתן לנו'

כיתות א-ג

שיח מוזיקלי

הפיוט 'תורת אמת נתן לנו'

כיתות ד-ח

שיח מוזיקלי

הפיוט 'תורת
אמת נתן לנו'

כיתות ד-ח

סטרופה (בית): "בקולות וגם ברקים ירדה משמי שחקים, סכת דוד האל יקים מהרה ואנחנו קמנו".

דלת וסוגר: (1) יקרה היא מפנינים, נטעיה נאמנים, (2) ירדה משמי מעונים, היא זאת מצאנו ירשנו".

חרוז פנימי: "ומה נעמו אמריה, סודותיה סתריה".

מוטיב אופייני בפיוט

חלקו לתלמידים את דף התווים.

הקדימו מראש על כך שאתם יודעים שרוב התלמידים בכיתה לא התנסו בקריאת תווים, והפעילות הבאה היא רק הזדמנות לגלות כמה הגיון וחכמה יש בשפת התווים.

בקשו מהתלמידים לקחת טוש מדגיש ("מרקר") ולסמן כמה שיותר תבניות מוזיקליות שנראות ככה: (מצורף דף התווים ובו סימון צהוב בחלק מהתבניות. בעריכה, צרפו 2-3 כאלו להבנת הרעיון).

הדגישו: יש לסמן גם תבניות שדומות ברובן אך לא זהות: כיוון רגליים שונה, הצליל הבודד שונה, וכן המיקום של התבנית על גבי החמשה. (הקווים).

בקשו מהתלמידים לספור כמה פעמים כאלו מצאו, **וערכו** דיון קצר שבו תגיעו למסקנה משותפת: **התבנית הזו חוזרת הרבה מאוד פעמים במהלך השיר.**

שאלו: האם בכל הפעמים שמצאתם, המיקום של התבנית על גבי הקווים (חמשה) זהה? - לא.

כלומר, יש מוטיב שחוזר על עצמו באותו קצב, אך לא באותם הצלילים.

אתגרו את התלמידים: בקשו מהם לשיר את הפיוט, ולנסות להקביל בין המוטיב כפי שהוא נראה בתווים, לאופן שבו הוא נשמע בפועל.

התשובה: המוטיב מופיע בסיומות המקושטות בכל סוף משפט, כמו:

"נתן ל-נו", "בחר ב-נו", "מפניני-ם", "נאמני-ם".

אתגר נוסף: חזרו לדף התווים ושירו יחד את השיר, כאשר האצבע עוקבת אחר הסיומות האופייניות.

בדקו מי הצליח להגיע עד סוף הפיוט עם האצבע עוקבת אחר התווים.

העניקו משוב חיובי לתלמיד שהצליח.

פיוט 'תורת אמת נתן לנו'

אשירה

לקידום שיח רגשי חברתי
המחוז החרדי במשרד החינוך

Intro
♩ = 112

A1
Fm Eb

4

תו - רת א - מת נ - תן ל - נו

7 Db Eb C Fm Eb

ב - חר - א - רוק - ב - נו מת - א - רת - תן ל - נו

11 Db Eb C

ב - חר - א - רוק - ב - נו מת - א - רת - תן ל - נו

B1
13 Fm Eb Fm

נים - מ - ע - נ - יה - ע - ט - נ
נים - מ - ע - נ - יה - ע - ט - נ

17 Eb Db Eb C

נים - מ - ע - נ - יה - ע - ט - נ
נים - מ - ע - נ - יה - ע - ט - נ

A2
21 Fm Eb Db Eb C

תו - רת א - מת נ - תן ל - נו
תו - רת א - מת נ - תן ל - נו

25 Fm Eb Db Eb C

תו - רת א - מת נ - תן ל - נו
תו - רת א - מת נ - תן ל - נו

Bridge
29 **B2** Fm Eb Fm

8

ה - רי - מ - א - מ - ע - נ מה
ה - רי - מ - א - מ - ע - נ מה

41 Eb Db Eb C

ה - רי - מ - א - מ - ע - נ מה
ה - רי - מ - א - מ - ע - נ מה

אשירה

לקידום שיח רגשי חברתי
המחוז החרדי במשרד החינוך

2 **A3**
45 Fm Eb
תו - רת א - מת נ - תן ל - - נו

47 Db Eb C Fm Eb
ב - חר - ב שר - א רוך - ב נו - מת א - רת - תו ל - - נו

51 Db Eb C **Bridge** 4
ב - חר - ב שר - א רוך - ב נו - מת א - רת - תו ל - - נו

B3
57 Fm Eb Fm
אל - - נה - ת - נ עים - רו חר - מב אל - - רת - תו - ב נים - פ עים - שב

61 Fm Eb Db Eb C
אל - - נו - תי - בו - א נח - א גם נו - ר - יש עם יה לת - גו - ס

A4
65 Fm Eb
תו - רת א - מת נ - תן ל - - נו

67 Db Eb C Fm Eb
ב - חר - ב שר - א רוך - ב נו - מת א - רת - תו ל - - נו

71 Db Eb C **Bridge** 8
ב - חר - ב שר - א רוך - ב נו - מת א - רת - תו ל - - נו

81 **B4** Fm Eb Fm
ה - בי - נ דת - ד - עו גם ה - בי - נ דת - ד - עו גם

85 Fm Eb Db Eb C